

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

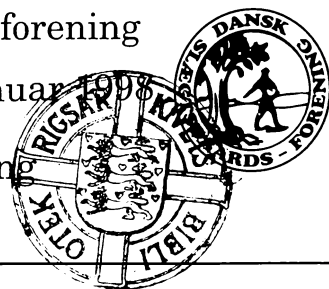
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver	2
Når julen er nær	3
Jeg anbefaler et ja i maj	5
Ulstrup Slot	6
Bukkehøjgaard	10
Første november som flyttedag	12
Nyt fra kredsene	14
Rejsen til Bruxelles og Strasbourg	15
Glædelig Jul	16

Tidsskrift for
Dansk Slægtsgaardsforening

December 1997 - Januar 1998

Nr. 331 - 56. årgang

Juleaften på landevejen. 1941.

Storm P - Museet

- se side 4

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN

Stiftet 5. juli 1941

Kasserer og sekretær:

Inger M. Hansen, Bjerggårdsvænget 9, 2840 Holte, tlf. 45 80 25 37. Træffes bedst tirsdag og efter kl. 17. Postgiro nr. 8 08 31 42.

Ejendomskonsulenter:

Anders Frederiksen, Søndertoften 17, 9500 Hobro, tlf. 98 51 17 07. Telefax 98 51 17 06.

Michael Munthe Fog, Ingemannsvej 61, 4200 Slagelse, tlf. 58 56 74 44. Telefax 58 56 74 45.

Hovedbestyrelsen:

Formand:

Gårdejer Carl Martin Christensen,
»Kaaregaard«, Badstrupvej 39,
Badstrup, 5485 Skamby,
tlf. 64 85 11 74

Næstformand:

Gårdejer A.C. Winther Hansen;
»Trillbakkegård«,
Korsbjergvej 3 b, Grydsted,
9240 Nibe, tlf./fax. 98 35 16 03
(Formand: Bladudvalget
og Himmerlandskreds)

Gårdejer Esben Saksager,
Lindager 6
9760 Vrå, tlf. 98 98 85 68
(Formand: Vendsysselkreds)

(Ovennævnte tre udgør
hovedbestyrelsens
forretningsudvalg).

Gårdejer Vagn Mathiasen,
»Solgaard«, Toeltvej 4, Langerød,
3480 Fredensborg, tlf. 49 19 38 37
(Formand: Nordsjællandskreds)

Gårdejer Poul Ancher Hansen,
»Stensebygaard«, Stensebyvej 23,
3730 Nexø, tlf. 56 48 84 60
(Formand: Bornholms Amt)

Gårdejer Arne Højland,
Bakkedraget 3, 4270 Høng,
tlf. 58 85 28 41
(Formand: Vestsjællands Amt)

Gårdejer Christian Lang Pedersen,
Lønninggaard,
Stevensvej 142, 4671 Strøby,
tlf. 53 67 70 11
(Formand: Sjælland-Syd)

Gårdejer Jens Peter Hansen,
»Skovgaard«,
Ty-Hastrupvej 10 B, 4690 Haslev,
tlf. 53 68 12 67

Proprietær Jens Peder Skov Jensen,
»Hobygården«, Hobyvej 37,
4983 Dannemare,
tlf./fax. 53 94 41 63
(Formand: Udvalget for økonomiske
og landbrugsmæssige sager og
Lolland-Falster afd.)

Gårdejer Poul Mahler,
»Egbo«
Sandager Kirkevej 30, Sandager,
5610 Assens, tlf. 64 79 10 20
(Formand: Fynskreds)

Gårdejer Elise Jensen,
»Højtoftgård«, Gammelby 40,
6100 Haderslev, tlf. 74 56 63 16
(Formand: Haderslevkreds)

Gårdejer H.C. Clausen,
Rosenvej 69
Ullerup, 6400 Sønderborg,
tlf. 74 46 12 86
(Formand: Det sydlige Sønderjylland)

Ernst Plagborg,
Lindevej 4, 7200 Grindsted,
tlf. 75 32 04 12
(Formand: Ribe Amt)

Gårdejer Else Christa Bollerup Nielsen,
Skrumsager Hovedgaard,
Skrumsagervej 1, Sønder Bork,
6893 Hemmet, tlf. 75 28 00 12

Gårdejer Mads Andersen,
Skårupvej 4, Hanning, 6900 Skjern,
tlf. 97 36 20 74
(Formand: Ringkøbing Amt)

Gårdejer Oluf Føns Knudsen,
Ribevej 88, Ødsted, 7100 Vejle,
tlf. 75 86 50 29
(Formand: Vejle Amt)

Gårdejer Henry Slemming,
»Ryttergården«,
Hammelevvej 18, Hammelev,
8500 Grenå, tlf. 86 32 01 99
(Formand: Arkivudvalget
og Århus Amt)

Gårdejer Jens Skytte,
»Aldrupgaard«
Aldrupvej 3, 8860 Ulstrup
tlf. 86 46 35 14, fax. 86 46 45 21
(Formand: Midtjysk kreds)

Proprietær Frants Wetche
»Hvanstrup«
Hornumvej 95
9640 Farsø, tlf. 98 66 30 01

Gårdejer Ingrid Houbak,
»Gedemaalgaard«,
Sakstrupvej 32, Bjergby,
9800 Hjørring, tlf. 98 97 10 36

Formanden skriver:

Den 12. november holdt Dansk Slægtsgårdsforenings Fynskreds i samarbejde med Fyns Landboungdom et velbesøgt møde på Dalum Landbrugsskole under titlen: "Fremtidens gårdejere."

Advokat Peter Skjødt fra De fynske Landboforeninger gav en spændende og informativ redegørelse for generationsskiftets mange faldgruber, og jeg havde lejlighed til at fremføre nogle synspunkter på Slægtsgårdsforeningens vegne.

Jeg tog mit udgangspunkt i, at det fortsat vil være selvstændige landmænd, der tegner det generelle billede af dansk landbrug, hvilket jeg finder naturligt og ønskeligt.

Dette på trods af en udvikling, der i disse år har ført til en prisstigning på landbrugsjord, der ikke står i forhold til jordens afkast. Nogle vil sige, at sådan har det altid været.

Javel, men de unge, der skal etablere sig på selvstændige landbrug, står overfor meget store kapitalkrav, både til jord, men bestemt også til opbygning af produktionen, der skal sikre dem en god tilværelse, både for dem selv og deres familie, men da også for nogle medarbejdere. Det står klart, at fremtidens landmænd skal satse på fremmed hjælp i deres bedrifter.

Den tid, hvor man satsede på at passe bedriften 365 dage om året er forbi, og godt for det.

Det omgivende samfund stiller store krav til vore produktionsenheder. Det gælder vor markdrift, men det gælder ikke mindst forholdet til dyrevelfærd, og vi må erkende, at kunderne har altid ret. Det betyder, at samfundets syn på dyrevelfærd og staldsystemer vil være bestemmende for den produktion, der skal sikre økonomien i erhvervet, men også for vilkårene for den eksport, der er af vital betydning for samfundet. Det sidste glemmes ofte i debatten.

Vi må erkende, at forbrugernes opfattelse af dyrenes vilkår ikke nødvendigvis deles af erhvervet.

Skal vi satse på økologien?

Jeg ved det ikke, men jeg er overbevist om, at hvis vi ser 10 år frem, er den debat forbi, og vi vil alle producere på vilkår, der er milevidt fra dem vi kender i dag.

Hvordan har vi det med erhvervets omdømme?

Der er nu gået to år, siden vi fik nyt formandsskab i landboforeningerne, og uden det skal være en kritik af dette, må vi blot konstatere, at vort omdømme ikke er blevet forbedret.

Har de unge landmænd en chance under de vilkår?

Selvfølger har de det, hvis de er åbne overfor omgivelserne, får sig en bred uddannelse, og efterlever Slægtsgårdsforeningens motto om at lære af fortiden, leve i nutiden og virke for fremtiden.

Det skal de gøre i fuld harmoni med den natur, de skal forvalte for efterkommerne, og i fuld harmoni med de dyr, der skal indgå i deres produktion. Også et kort liv skal være et godt liv!

Husk på, at erhvervets gode rygte kan ødelægges af ganske få, der blæser på både de skrevne og uskrevne regler.

De unge landmænd har et spændende livsværk foran dem, hvor de kommer ud i kraftigt stormvejr, så det gælder om, at holde hovedet koldt og hjertet varmt.

Det blev en anderledes juleartikel, men ikke mindre velment, så hermed sender Kate og jeg vore bedste ønsker for julen, og det nye år til alle vore medlemmer, idet vi takker for de mange spændende oplevelser i året, der er gået.

Carl Martin Christensen.

Slægtsgårdsarkivet:

Landbrugsmuseet,
Gl. Estrup, Randersvej 4,
8963 Auning,
tlf. 86 48 48 16
(onsdag kl. 11-15), fax 86 48 41 82

Der er gratis adgang til arkivet, hvis man siger i porten, at man skal på arkivet.

Arkivarer:
Ejgil Overby, »Klausholm«,
Ansvej 12, 8620 Kjellerup,
tlf. 86 88 62 66

Aage Kirkegaard,
Fløjstrupvej 29, 8900 Randers,
tlf. 86 49 53 49

Ulrich Alster Klug
Smedetoften 32, 2.t.v.
2400 København NV,
tlf. 38 33 19 12

Else-Margrethe Ransy,
Udbygade 19, 2200 København N,
tlf. 35 37 73 22 kl. 18-21
(fortrinsvis folketællinger)

Redaktion:

Ole G. Nielsen,
Lundforlundvej 8, 4200 Slagelse,
tlf./fax. 53 58 40 16

Nr. 332 udkommer omkring
20. februar 1998.
Stof til dette nummer skal være hos
redaktøren inden den 20. januar 1998.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Tryk: Korsør Bogtryk ApS
4220 Korsør, tlf. 53 57 79 43
Fax 53 57 36 35

Når julen er nær

Poul Ruskjær, Bredsten har skrevet dette juledigt, og melodien er komponeret af musiklærer, lektor Anna Barfoed.

A7 D D7 G D

Når ju - len er nær, da tæn - ker jeg på min

A7 A#dim Hm E7 A11 A F# Hm

barn - doms jul i det fjer - ne, og stir - rer som den - gang mod

A/C# D D7 G D/F# A7 G/D D

him - len op, og ser den sam - me stjer - ne.

Når julen er nær, da tænker jeg på min barndoms jul i det fjerne, og stirrer som dengang mod himlen op, og ser den samme stjerne.

Når julen er nær, da tænker jeg på min barndoms jul derhjemme, og synes i en stille stund, at høre min moders stemme.

Når julen er nær, da samles jeg nu, om træet med mine kære, og beder at han, hvis jul det er, med os hver dag vil være.

Når julen er nær, og der lyder ned, fra kirken en kimen og ringen, da ønsker vi fred for alle på jord, og at ufred gæster ingen.

Når julen er nær, da ta'r jeg din hånd, og stirrer på træet grønt, og takker for alt som I mig gav, der gjorde livet så skønt.

Når julen er nær, og ældre I er, og sammen vi kan ikke være, da tænk på julen i barndommens hjem, på jul som den også kan være.

75 år

Den 5. februar 1998 fylder tidligere hovedbestyrelsesmedlem Torp Friis Møller, Årslev ved Rødekro 75 år. Torp Friis Møller er kendt af alle bladets læsere for sin store produktion af artikler.

Med stor indsigt i både rigs- og lokalhistorie, landbrugsorganisation og hele det politiske spektum sammen med en formidabel evne til at forklare vanskelige problemstillinger, har han været en flittig skribent til bladet.

Torp Friis Møller var en dynamisk kredsformand for sin sønderjyske kreds og markant medlem af hovedbestyrelsen.

Dansk Slægtsgårdsforening sender de bedste lykønskninger på dagen, og de bedste ønsker for fremtiden, med varm tak for dit arbejde i foreningen.

Carl Martin Christensen.

- Glædelig Jul -

Holmens tidligere provst, kongelig konfessionarius Michael Neiiendam, skrev i 1954 denne tolkning af Robert Storm Petersens tegning, som er gengivet på bladets forside.

Det er i år hverken en himmelsk engel eller en jordisk husnisse, som ønsker glædelig jul, men en af vore egne - et medmenneske, simpelthen en af de glemte, en af dem, vi ikke får med i vor jul - landevejens tramp i den store menneskekunstner Storm Petersens streg.

Skikkelsen er ingen bisse, han er ikke engang en revolutionær samfundsomstyrter, men som alle Storm Petersens navnløse landevejsvenner, en kavaler, men bare en af de glemte. Mennesket har glemt ham, men Gud ikke, thi også for ham er julestjernen tændt, og stjernens lyse skær vil han dele med sin nærmeste, firbenede ven.

Dette billede er også en juleprædiken, og giver os et og andet at tænke over, som vel ikke er overstrøet med sukker, men så meget desto nærmere livets barske virkelighed. Thi også hin første jul i Betlehem var uendelig fattig og ukendt af den store verden - "der var ikke plads i herberget". Gang efter gang griber det os - mennesker havde ikke plads, hverken dengang eller senere; de havde bare plads til sig selv.

Men nu er det jo sådan, at julen udløser en omfavnende godhed i alle afskygninger af opfindsomhed og betænkksomhed pibler ud fra skjulte kilder. Der røres ved noget dybt i os, noget hemmelighedsfuldt, som vi hverken har indsigt i eller selv er herre over. Vi er under en skjult indflydelse fra livets grundmagt, fra den Gud, som giver sig til kende i julebarnet i krybben, en underlig magt, som strækker sig over landene og ind i millioners hjerter.

Stort set er det jo kun af vor overflod, vi giver, og ikke med afsavn for os selv. Nogle timer den hellige aften

giver vi - og tager ind igen, og derefter går livet sin vante hårde gang. Vore hverdage året rundt har ikke meget julepræg. Vi gav, og vi fik igen, og vor fristelse er at nyde vor egen godhed og gøre den til fromhed. Men var der i os et brændende begær efter retfærdighed - for alle de slagne, de nedtrådte, de forkomne ?

Juleaften rejser modsætningerne sig. Overfor en bølge af hjertegodhed og godgørenhed, rejser sig i det skjulte en tilsvarende modbølge af ensomhed og savn og bitterhed i alle de bundfrosne hjerter, som ikke blev tøet op. De forglemtes ensomhed er den aften en besættende magt. Og den hjemløse, fredløse, rodløse, flygtningen - hvem der det andet end vort medmenneske?

Der er så meget, der vil skjule julen for os - farligst vor egen selvgodhed.

Men hvad ville Gud os med julen ? Var det bare, for at vi skulle "ha' det godt" i et par juledage? Bittert har Henrik Pontoppidan sagt, at det snarere er spisekammerdjævelen der rumsterer ved juletid end Den Helligånds magt.

Har han uret ?

Jul fra Gud, julen giver i Jesus Kristus, er nådens og fredens budskab i barnet, frelsens budskab i manden Jesus Kristus. Julen er himlen, som løfter jorden op til sig for at ånde på de kolde hjerter og bane vej for evangeliet hele året igennem.

Luk julens Jesus ind - det er vejen til glædelig jul!

Lad ham bare se på os, Storm Petersens julemand - lad bare hans nærværelse forurolige os. "Du glemte mig! Men Gud tændte sin stjerne også for mig!"

Og skulle du, læser, regne dig blandt de glemte, som en i de ensommes navnløse skare med dine minders brogede verden, så siger dette års juleprædikant : "Nej du er ikke glemt!" Stjernen viser vej til krybben, barnet er Guds udtrakte hånd. Mennesker kan glemme.

Hos Gud er ingen glemt!

Michael Neiiendam.

*Varde
i gamle dage.
1883.*

ÅRSMØDET 1998

23. - 24. maj afholdes årsmødet i Varde. Ribe Amtskreds har tilrettelagt et flot program, som meddeles i næste blad.

Ligeledes vil der i det kommende blad være omtale af forturen fra Bornholm, Sjælland, Falster og Lolland.

Jeg anbefaler et ja i maj

*Af folketingsmedlem
Jens Jørgensen,
Det Konservative
Folkeparti.*

Selvfølgelig kan man møde tilhængere af EU, der med eufori i stemmen jubler over hvert eneste tiltag.

Og man kan på den anden side af gaden møde modstandere, for hvem nikken til et forslag til EU betragtes som landsforræderisk gerning.

Fanatisme. På begge sider.

Lad mig sige det, der for mig er det væsentligste: Troen på den klassiske nationalstat, der som isoleret element i en større verden, har fuld selvbestemmelsesret, er og forbliver en utopi. Hvis vi står udenfor i enhver henseende, bliver der truffet beslutninger rundt omkring os - ikke mindst af økonomisk karakter - som afgørende påvirker vores muligheder for at forbedre vort samfund eller det modsatte.

I dag kan man få indflydelse på sin egen situation ved at være med ved bordet, hvor beslutningerne træffes.

Den tid, hvor et land kunne fedte sig igennem med fodnoter, er totalt forbi. Hvis et parti forsøger at bilde vælgerne ind, at vi da bare kan komme med nye forbehold, nye særregler, nye undtagelser - bedrager som udgangspunkt sig selv, og på længere sigt vælgerne.

Det er uanstændigt og umoralsk! Derfor må hver eneste borger forholde sig de forslag, der skal til folkeafstemning i maj:

Amsterdamtraktaten, som den kaldes. Historisk blev den vedtaget 16. -17. juni 1997. EU-landenes regeringschefer vedtog det regelsæt vi skal stemme om i maj 1998. - Det bliver i øvrigt den 5. danske afstemning om EU-forhold.

Og hvad skal vi så stemme om?

Er man begejstret EU-tilhænger - halleluja-europæer, så er Amsterdam-traktaten et værdigt fremskridt. Det er den næppe. Der er efter min mening tale om *mindre, men betydningsfulde ændringer* - nogle vil sige justeringer - der næppe indeholder suverænitetsafgivelse, og derfor strengt taget ikke burde have været sendt ud

til folkeafstemning. Det er vist i øvrigt det eneste sted i EU, hvor der netop holdes folkeafstemning. Tankevækkende!

Men der er nogle ting, der gør, at jeg klart anbefaler ja, når afstemningen nu engang skal gennemføres.

Disse argumenter vil jeg, i et forhåbentligt enkelt sprog, rubricere på følgende måde.:

1. Der sker en styrkelse af demokratiet i EU.

Det er sådan, at vi i dag har et Europa-parlament, også med dansk deltagelse.

Vi vælger vores medlemmer, ganske som ved andre valg.

Hidtil har parlamentet ikke haft den store indflydelse - og dets arbejde (det kan vi lige så godt indrømme) er i høj grad overset.

Ifølge Amsterdam-traktaten kommer parlamentet nu til at beskæftige sig med 23 nye politik-områder. Det kan medføre, at vores opmærksomhed over for den politiske debat i EU dermed bliver større.

Parlamentet får fremover direkte indflydelse på udnævnelsen af nye formænd for EU-kommissionen. Og det bliver en forbedring.

2. EU bliver udvidet med - på sigt - 10 ansøgerlande fra det gamle Østeuropa.

I og med, at der kommer flere lande med, åbnes der for en større fleksibilitet i EU-arbejdet.

Man kan altså blive og være medlem i forskellige hastigheder.

Det er som udgangspunkt godt nok. Men det kan også på sigt rumme en fare. Men på nuværende tidspunkt er det en forbedring.

3. Vi får nye miljø-regler

Miljøregler er og forbliver vanskeligt stof - og vi skal formodentlig igennem et antal prøvesager ved EU-domstolen, før man klart kan afgøre reglernes virkning i praksis. Men samlet betyder Amsterdam-traktaten en styrkelse af miljøet. Og det betragter jeg personligt som væsentligt.

4. Der sker klare forbedringer på social- og arbejdsmarkedsområdet.

Sagt lidt forenklet, så skrives det reelt ind i traktaten, at man skal arbejde for et højt beskæftigelsesniveau, og for ordentlige arbejdsforhold.

Der er andre elementer. Også, at de danske forbehold bevares.

Men det, der for mig overordnet betyder meget, er, at der med den nye traktat er sket et gennembrud for forståelsen af, at mange opgaver kun kan løses i det enkelte land, skal tilbageføres til det enkelte land.

Dermed får vi ved Amsterdamtraktaten en bedre balance mellem de nationale og det fælles. Til fordel for begge dele.

Derfor anbefaler jeg et ja i maj.

Ulstrup Slot

Af arkivar Ejgil Overby.

Når man bevæger sig fra Randers og følger Gudenåens bredder, er det saftiggrønne engsletter, der behersker egnen, selv om bakkedrag langs dalsiderne er kraftige, typisk jyske i linierne.

Først, når man fra Langå sætter kursen vestpå, indtræder der forandringer. De begynder i nærheden af Ulstrup Slot, hvor bakkerne rykker nærmere åen og indsnævrer engdraget fra bakke til dal.

Beliggenheden af Ulstrup Slot er typisk for en gammel jysk adelsgård. Voldstedet er nærmest indgravet ved randen af det faste land nord for engdraget. Bække kommer rislende ned fra de skovklædte skråninger og forsyner borggraven med frisk rindende vand. Placeringen er ideelt med let agerjord på bakkerne, brænde og vildt i skovene, hø til kvæg og får i engene og i åen en mængde fisk.

Navnet Ulstrup kan findes i gamle dokumenter fra Valdemar Atterdags og dronning Margrethes tid. I en lille landsby, der sandsynligvis har ligget nord for åen i modsætning til den nuværende stationsby, Ulstrup, ved man med sikkerhed, at der har levet to slægtsled af herremandsfamilien Brandsen, der bl.a. har omfattet faderen Jens og sønnen Jens og datteren Mette. Imidlertid kom den sidstnævnte Jens Brandsen i stor gæld til den rige Niels Jensen Løvenbalk til Aunbjerg, hvem

han i 1404 overlod al sit gods. Denne solgte det videre til dronning Margrethe, men hun overlod de to gårde til Mette Brandsen mod at hun og hendes arvinger ville svare ledingsafgift.

Bortset fra at Ulstrup skov omtales i 1453 i et sandemændsbrev om skovskel mellem Ulstrup skov og Essenbæk klostres skov, er der tilsyneladende intet anført om herregårdens ejere i det følgende hundrede år. I 1579 mageskiftes Ulstrup, der da var en by med tre gårde, til rigsråd Christen Skeel til Hegnet og Fussingø. Ved et senere mageskifte forøgedes godset med 13 gårde, hvoraf størstedelen lå i Langå, til et anseeligt område, hvoraf Ulstrupgård og gods blev oprettet.

Dette sidste mageskifte kom i orden efter vanskelige forhandlinger i årene 1584-1589, og herefter begyndte Christen Skeel at bygge. En rest af gården fra den tid finder man i den lave nordfløj i det nuværende Ulstrup Slots nordfløj. Det blev bygget i ét stokværk af munkesten i krydsskifte. Det er med rundbuet portgennemkørsel og fladrundbuede vinduer. Bygningen er senere blevet forhøjet, sandsynligvis da de andre fløje blev bygget, idet de øverste skifter er muret med sten af samme størrelse som der ses i disse.

Christen Skeel har næppe boet til stadighed på Ulstrup. Han var eneste søn af Albret Skeel, der ejede adskillige herregårde, som Christen Skeel overtog i 1568

efter faderens død. Hans hjemsted var uden tvivl Fussingø, og desuden opholdt han sig også meget på Åkær, hvor han døde efter et langt sygeleje i 1595. Han var gift med Margrethe Brahe, søster til Tyge Brahe. Som enke opholdt hun sig meget på Ulstrup, hvor hun blev kendt for sin godgørenhed og bl.a. stiftede flere legater.

Efter hendes død tilfaldt Ulstrup hendes yngste søn, rigsmarsk Jørgen Skeel, og med ham begyndte det store byggeri, idet et storslået borggårdsanlæg blev planlagt og opført. Planen gik ud på, at der skulle opføres et moderne "chateau" i Fredensborg Slots-stil i fire fløje med en lav portfløj mod øst og tre høje fløje omkring en kvadratisk gårdsplads.

Af dette enestående anlæg eksisterer endnu portfløjen, det søndre og et lille stykke af det nordre hus foruden de to hjørnetårne mod øst. Hele anlægget blev bygget færdig efter planen, men meget blev desværre nedrevet i 1754-55.

Adgang til borggården er fra øst gennem ladegården, som ligeledes var et fornemt, regulært og grundmuret anlæg fra 1668. Et bredt, men lidet fremspringende porttårn hæver sig midt på den éttages østfløj. Omkring portåbningen fandtes en prægtig sandstensportal udstyret med rig ornamentik med en drabant på hver side. Den ene i asiatisk dragt. Egnens folk har døbt ham Niels Ebbesen, fordi han er i færd med at hugge med sin krumsabel, og det er vel derfor den anden, klassisk klædt kriger er blevet kaldt grev Gert. Desværre havde tidens tand gjort så alvorlig et indhug i portalen, at slottets nuværende ejer lod den fjerne og i stedet anbragte en afstøbning i cementfiber, der er anderledes robust. Over portalen læses på en tavle følgende indskrift: "Psalm 116. Hvorledes skal jeg betale Herren alle hans velgerninger, som han gør mod mig. Jeg vil påkalde Herrens Navn. Fr. Kirsten Lunge. Jørgen Skiel til Sostrup ridder. Fr. Jytte Brok. Anno 1617."

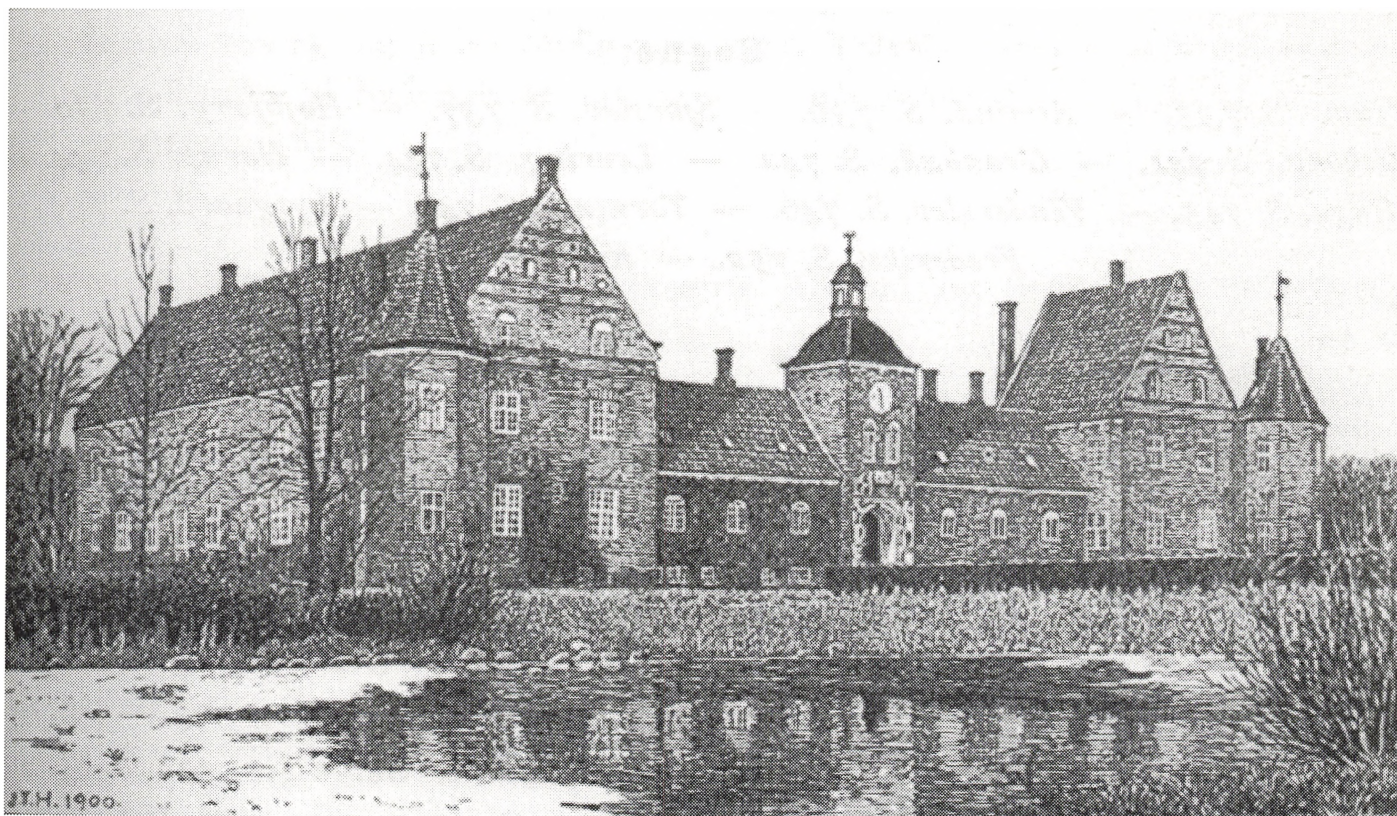
Ved at nord- og sydfløjene springer en del frem foran portfløjen, bliver der plads til et stort vindue. Deres gavle er forsynede med tre par vandrette murbånd og har muligvis haft svungne afdækninger, og de flankeres af to ottekantede hjørnetårne. I gården har der midt på sydfløjens langside været et trappetårn, som blev fjernet under ombygningen i 1766.

Det har sikkert været bygherrens mening, at Christen Skeels gamle husbebyggelse skulle have været fjernet og erstattet med en bygning i to stokværk, eftersom der af det nordre hus kun blev bygget et tilstødende kort bygningsværk. Syd for porten i østfløjen indrettedes et kapel.

Ved flere mageskifter lykkedes det Jørgen Skeel at øge godset til Ulstrup. I 1624 erhvervede han den tidligere hovedgård Kjællinghøl i nabosognet.

Jørgen Skeel døde i 1631, hvorefter sønnen, stiftbefalingsmand i Viborg, gehejmeråd Christen Skeel "den rige" fortsatte faderens arbejde på at gøre Ulstrup til en komplet herregård. Hans rigdom blev væsentligt øget gennem et ægteskab med Birgitte Rosenkrantz, som han overlevede. Deres søn, kammerjunker Jørgen Skeel ejede Ulstrup i en kort periode, idet han døde 7 år efter faderen i 1695.

Efterhånden var det blevet til enorme ejendomsværdier familien ejede. I matriklen af 1688 blev hovedgården skyldsæt til 42½ tdr. hartkorn ager og eng foruden 8 tdr. hartkorn skov. Efterhånden omfattede godset næsten hele Vinge og Langå-Torup sogne: 34 gårde og huse, samt 15 gårde og 4 huse i Vester Velling, Skjern og Hjorthede sogne foruden strøgods. 268 tdr. land var under plov, marken var i 9 årstægter, der var græsning til 50 høveder, og høsletten var 182 læs årligt. Det bør bemærkes, at Ulstrup kun udgjorde en del af Skeelernes store gods kompleks, men hverken Jørgen Skeel eller sønnen kammerherre og oberst Christen Skeel nåede at få megen fornøjelse af den megen rigdom,

idet de begge døde før de var fyldt 40 år. Under den sidstnævntes enkes ejerskab begyndte bygningerne at forfalde, og det fortsatte efter at sønnen, overstaldmester, gehejmeråd Jørgen grev Skeel havde overtaget Ulstrup i 1740.

I perioden 1765-67 skete der dog et vendepunkt i Ulstrups historie, da Jørgen Scheel bestemte sig for, at herregården skulle restaureres til bolig for hans eneste søn, Christen Scheel, der havde udviklet sig til en værdsat diplomat i Rusland.

Trappetårnet på sønderhuset blev fjernet, en fritrappeløb blev i stedet anlagt med en statelig indgangsdør. Inde i hovedbygningen blev der bygget en smuk bred dobbeltrappe, der danner en bekvem forbindelse mellem de to stokværk. Der blev anlagt brede gange i begge stokværk, hvorfra brede hollandske døre førte ind til de enkelte værelser.

På dette tidspunkt var Jørgen Scheel blevet gift anden gang, og hustruens navn var Charlotte Louise von Plessen. Det er årsagen til, at der over indgangsdøren i muren er indsat en tavle med de grevelige scheelske og plessenske våbener og derunder indskriften: IS 1767 CLVP.

Da arbejdet med ombygningen var færdig, tilskødede den aldrende greve godset til Christen Scheel, hans eneste søn. Desværre varede diplomatkarrieren kun kort, da han døde i en alder af 29 år. Enken, Eleonora Agnes Raben kom herefter tilbage til Danmark og tog med sine børn ophold på Ulstrup. Hun blev økonomisk hjulpet af bl.a. Katharina den Anden og A. P. Bernstoff skaffede hende en årlig pension på 800 rdl.

Haveanlægget med lindealleer stammer fra hendes tid, og desuden bærer en obelisk følgende indskrift: "Til evig amindelse af den eyegode Frue Eleonora Grevinde af

Scheel født Raben, som dette Sted har selv ladet indrette og forskønne." På bagsiden står: "I Aaret 1797 har Hans Excellence Hr. Geheime conferenzraad Heinrich Adam Brockenhuus Ridder af Elefanten ladet opsætte denne Pyramid mig uafvidende, hvilket anføres til evig Erindring af denne uforlignelige trofaste Ven og Slægt."

Efter hendes død i 1808 blev Ulstrup overtaget af sønnen, grev Jørgen Skeel, der havde et stort forbrug og ødsel livsførelse. Allerede året efter blev det nødvendigt at pantsætte Ulstrup for 150.000 rdl. til den rige bankier i Hamburg, Gambrechr Moses, der overlod pantet til Napoleons ungdomsven og privatsekretær, Louis Antoine Fauvelet de Bourienne. Selv efter Napoleons fald vedblev han at være en holden mand, og i 1818 kunne han købe Ulstrup på auktion for 170.000 rdl i rede sølv. De følgende år drev han Ulstrup ved bestyrer, og under den hårde landbrugskrise der fulgte, forsøgte han at afhænde godset til fæstebønderne, men da der ikke kunne opnåes enighed, blev han sidst tvunget til at lade Den kongelige Kasse overtage Ulstrup.

I 1835 blev Ulstrup ved auktion overtaget af overretsprokurator Philip Julius Knudsen, der overdrog skødet til hofbager Piper, som for 128.000 rdl. solgte gården til dens forpagter, den meget dygtige landmand, forstråd Peter Gottlieb Koch. Fæstegodset blev bortsolgt, det til Ulstrup hørende teglværk blev udvidet, der blev anlagt et dampbrænderi, skoven kom under forstmæssig drift og en del af de lette jorde blev tilplantet.

Grev Christian Scheels datter, komtesse Juliane Marie, havde helt frem 1835 bolig i sit barndomshjem. Hende har St. St. Blicher i "Den jyske Dame" beskrevet som en elskelig person, der levede stilfærdigt, mest optaget af andagt, læsning og velgørenhed. Han skrev om auk-

tionen :”Da Fædreborgen stilledes til offentlig Auktion, da de hendes fremmede Gæster trækkes om hendes Ungdoms Eden, da løstes det sidste bånd mellem hende og Verden : ved det sidste Hammerslag brast det gamle pige hjerte.” Så dramatisk har det dog sikkert ikke foregået, eftersom auktionen blev afholdt 3. marts 1835 og hun døde 7. marts.

Det danske Hedeselskabs grundlægger, cand. jur. F. Mourier-Petersen købte i 1850 Ulstrup af Koch for 150.000 rdl. Han blev dog kun ejer en kort periode, da han blev mere interesseret i køb af Rugaard, der i mellemtiden var blevet udbudt til salg. Derfor solgte han i 1854 herregården til lensgreve F. M. Knuth til Knuthenborg. Han døde i 1857, hvorefter Ulstrup ved auktion blev solgt tilbage til Scheel-familien, idet grev Jørgen Scheel til Gl. Estrup overtog godset til 222.000 rdl. efter udredelse af nogle legater med tiender, brænderi, teglværk, besætning og inventar.

Allerede i 1868 var det dog slut med Scheelernes ejerskab af Ulstrup, idet gehejmekonferensråd, lensgreve F. L. Ahlefeldt-Laurvig til Tranekær købte stedet til sin næsttæste søn, grev Sigismund Ludvig Ahlefeldt-Laurvig. Han drev Ulstrup mønsterværdigt i henved et halvt århundrede, men i 1917, da han var kommet op i årene, bestemte han sig for at sælge Ulstrup til William Hansen. Han videresolgte allerede året efter godset til kammerjunker Oluf B. S. Bech, tidligere ejer af Rønningesøgaard. I 1921 købte godsejer J. Laursen, Ormstrup og rentier S. C. Hansen, tidligere Marsvinlund, den gamle herregård af Bechs dødsbo. Dermed var Ulstrups skæbne som herregård besejlet. De to herrer udstykkede herregården i 32 statshusmandsbrug, i 1925 solgtes skoven med skovridergård til forstkandidat F. D. Monrad. Avlsgården med resten af jorden, 136 tdr. land, og hovedbygningens sydfløj og østfløjen indtil porten solgtes til N. Kjellerup i 1928. I 1933 købte gårdens forpagter, J. Bech, landbruget.

Igen kom der nye tider, da tivolidirektør Christian Toft fra Randers i 1934 købte syd- og østfløjene samt haven, fordi han ønskede at få samling på tingene. Derfor købte

han i 1939 også resten af hovedbygningen og avlsgården. Efter hans død i 1951 blev Ulstrup videredrevet af enken Nina Toft og sønnen Christian Toft. De indrettede zoologisk have i den tidligere køkken- og urtehøve i 1961 og åbnede en restaurant i 1966.

I 1980 blev Ulstrup overtaget af Lilly og Carl Weinholt Friis. C. W. Friis, er dyrlæge og dr. med. vetr. Fruen er fra den midtjyske herregård Aunbjerg.

Her fortæller godsejer C. W. Friis om istandsættelsen af Ulstrup Slot:

»Ejendommen var i 1980, efter mange års manglende vedligeholdelse, nedslidt, og en restaurering var påkrævet, såfremt de fredede bygninger skulle bevares for eftertiden. Ligeledes var det meste af land- og skovbruget bortsolgt, således at det samlede tilliggende var på ca. 70 ha.

Med stor energi og diplomati gik vi igang med restaureringen, som løbende er foretaget med godsets egne håndværkere. Gennem 15 år har to tømrer og en murer været beskæftiget på Ulstrup. Vi har så vidt muligt anvendt eget træ fra skoven. Efter træet har ligget til tørring gennem lang tid, er det blevet brugt til vinduer, spær og lægter. Kun på den måde, ved anvendelse af egne håndværkere, har det været muligt at undgå væsentlig gældsættelse, ligesom restaureringsarbejdet har kunnet gennemføres kvalitetsmæssigt, og uden at der er begået for mange dumheder.

I slottets nordfløj er indrettet en sal, der bruges flittigt til aktiviteter med kulturelt tilsnit, såsom koncerter, kunststillinger m. m. til stor glæde for både ejerne og lokalbefolkningen.

Ulstrup var før udstykningen på 550 ha. Gennem opkøb af skov og tilgrænsende jordarealer er den samlede ejendom i dag på 642 ha, hvoraf 461 ha er skov og 181 ha er landbrug.

For på bedste måde, at kunne sikre Ulstrup Slots kulturværdi for eftertiden oprettedes i 1989 en fond til Ulstrup Slots bevarelse. En almennyttig fond, hvor familien er repræsenteret i bestyrelsen.«

60 år

Inger M. Hansen, Dansk Slægtsgårdsforenings navnkundige sekretær og kasserer runder den 4. februar de 60 år.

I 1966 begyndte Inger M. Hansen at medvirke i praktiske opgaver i driften af Dansk Slægtsgårdsforening, og de sidste mange år har hun været kasserer og sekretær.

Hvad ville et årsmøde være, hvis ikke Inger M. Hansens overblik og faste hånd hvilede over hele arrangementet?

Foreningens medlemskartotek, udsendelse af breve for kredsene o.s.v. er upåagtede arbejdsopgaver, som ikke alene Inger M. Hansen varetager, men hele familien på Bjerggårdsvænget i Holte er sammen om administrationen af Slægtsgårdsforeningen.

Foruden sit arbejde i Unibank og indsatsen for Dansk Slægtsgårdsforening har Inger M. Hansen og ægtefællen Henning Hansen stor interesse for verden omkring dem, og tager gerne på store rejser rundt i verden.

Tillykke med dagen.

A.C. Vinther Hansen.

Bukkehøjgaard

af Ulrich Alster Klug, Dansk Slægtsgårdsarkiv.

På vestkysten af Roskilde Fjord lå i middelalderen en borg. Denne er nu nedbrudt, men anlægget er ved udgravning fundet. Efter borgens forsvinden blev af dens jord dannet en hovedgård. Denne hed Bistrup, og ejedes i to perioder af Københavns Magistrat; da magistraten anden gang havde overtaget hovedgården byggedes på jordene ved fjorden Sct. Hans Hopsital, som nok vil være læserne bedre bekendt end Bistrup gods er det.

Under Bistrup hørte en del bøndergårde, og nogle lå langt fra selve Bistrup, bl.a. dem i Aagerup sogn, som ligger på den anden side af Roskilde.

En af gårdene i Aagerup blev en rigtig slægtsgård.

Den første fæster af denne slægt på gården var Lars Pedersen, der sad på gården fra omkring 1746.

1768 overgik Bidstrup Gods gårde til arvefæste, hvorved arveretten indenfor familien blev sikret.

Næste fæster var Niels Hansen, der 1786 overtog både formandens datter, Mette Larsdatter, og fæstet. Niels Hansen var døbt i Høje Taastrup kirke 9. juli 1755 og døde 24. juli 1836 i Aagerup. Konen fødte ham to døtre og to sønner, og døde 1803 i barselsseng med sit femte barn. Niels Hansen giftede sig 6. december samme år i Aagerup kirke med sognefogeden, Ole Jørgensens steddatter. Hun var født i Aagerup 1773 og døde samme sted 26. august 1846.

Det blev den yngste søn af første ægteskab, der kom til at føre gården videre. Han hed Peder Nielsen, var født 16. juli 1797 på gården, og døde 16. juni 1873. Han

hentede også en pige fra et nærliggende sogn, idet han 31. oktober 1813 blev gift med Karen Nielsdatter, en datter af gårdmand i Vasby Morten Nielsen og hustru Maren Jensdatter. Hun døde 16. april 1867. Peder havde allerede ca. 1826 overtaget gården, som han drev til i hvertfald 1852.

Dette år blev deres eneste barn, datteren Mette Pedersdatter, som var født 24. juli 1836, gift 19. november i Aagerup kirke med en søn af gårdmand og sognefogeden i Herringløse, Hans Mortensen og hustru Karen Larsdatter. Han hed Anders Hansen, var født 30. marts 1825 og døde 1905. Han har nok været Anders Hansen, der ville begynde flot, for omkring dette år opføres nye bygninger på Bukkehøjgaard. En firlænget bindingsværksgård, der endnu står på grunden. Gården er endnu beliggende ved Aagerup Bys gadekær, da gården efter udskriftningen ikke udflyttedes. 1865 købte Anders Hansen gården af Københavns Magistrat, der endnu var ejer af Bistrup Gods og dets fæstegårde. Indtil dette år havde gården efter hoveriets afskaffelse betalt årlig fæsteafgift til Bistrup Gods på 36 tdr. byg, som skulle betales med penge efter hvert års Kapitelstakst. Kort efter købte Anders Hansen matrikel nr. 5a af Marbjerg By, Fløng sogn, og de to områder udgjorde tilsammen et landbrug.

Bukkehøjgaard har fået navn efter en høj, der findes på gårdens jorder, der ligger samlet umiddelbart nord for byen. På marken findes også en anden høj, kaldet Slaves

Høi. På højen fandt man en sten på "hvis tykke Ende er anbragt en Figur som et hjul med Fire Eger". Denne måtte fredes, og 31. juli 1876 blev en fredning af højen tinglyst, idet Anders Hansen overdrog stenen til Directionen for de Antiquariske Mindesmærkers Bevaring. Stenen fik en plads på den østre side af vejen fra Aagerup til Sorterup. Allerede 1879 blev fredlysningen dog udsløjet af tingbogen igen.

Ægteparret fik efterhånden syv børn, og efter gården var overgået til selveje, kunne de dele gården mellem nogle af børnene. Fra gården, der 1859 havde et tilliggende på 9,46 tdr. htk., blev der 1881 solgt en lod fra, M.nr. 10b. på 0,5 tdr. htk. til svigersønnen Hans Andersen. Han døde allerede ni år efter, 1890, og enken Maren, var da 36 år gl. Hun giftede sig samme år med Poul Larsen. På parcellen drev denne gren af familien en mølle og et bageri. 1938 overtog sønnerne Hans Oluf og Christian Larsen parcellen, den sidste købte den første ud, og fortsatte forretningerne. Begge er dog siden nedlagt.

M.nr. 10c. skiltes fra 1894 og blev på ca. 2,5 tdr. htk. Overtageren var en Jens Pedersen, han overdrog 1898 parcellen til Jørgen Peter Hansen, der ikke var af familien.

M.nr. 10d. blev til 1899, hvor den yngste datter Kirsten Marie også skulle sikres. Hun var 1895 blevet gift med smeden Ole Henriksen, der var fra Jersie ved Køge Bugt. Deres parcel blev kun på 0,49 tdr. htk., men der skulle

jo heller ikke være landbrug på grunden. Ole Henriksen byggede et smedeværksted, som han dog i 1906 solgte til tre mænd, deriblandt broderen Niels Andersen. De solgte 1916 smedjen til N. P. M. Nielsen, der selv 1927 overdrog den til smedemester Lauritz P. F. Kirstein. Han blev den sidste smed, der drev værksted her.

1905 døde, som før skrevet Anders Hansen, og hans enke førte derefter ejendommen videre endnu seks år. Hun døde 6. april 1924.

Sønnen Niels Andersen fik skøde på gården 1911, og 2. juni 1897 var han blevet gift med Trine Agathe Augusta Petersen, der var født på Nordgården i Gundsøllille den 29. juli 1873 og som siden døde 1958 i Roskilde. Hun stammede fra den ansete Kornrupfamilie, der stadig er en af Roskildes mest kendte slægter. Niels Andersen var født 24 april 1866 på Bukkehøjgård og døde 13. september 1939 sammesteds. Niels havde opdræt af belgiske heste, et år skal han have haft 29. Han var desuden en storartet rytter, der kunne ride på to heste ad gangen, idet han stod op og havde et ben på hver hesteryg.

I ægteskabet fødtes tre sønner og to døtre. Denne gang blev hele to af børnene på gården.

Det næstnyngste af børnene, Anders Andersen, der var født 21 februar 1907, overtog gården omkring 1940 og giftede sig 3 september 1944 i Aagerup kirke med Jytte Kaltorp-Hansen, der er født 12 april 1922 i København F. Hun var den første kone på gården, der ikke var fra

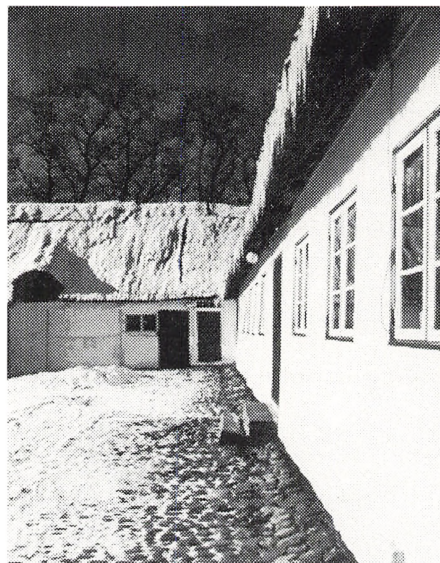
en gård, idet hendes forældre var overlærer Martin Kristen Hansen og hustru Else Kiellerup.

Anders Andersens storesøster, Astrid, forblev ugift, og blev boende hos broderen i barndomshjemmet og bor der endnu med Anders Andersens enke. Han døde 10. juli 1989.

Anders Andersens børn er sønnen Carsten Stricker Andersen, født 1950, som blev bankfuldmægtig, men som nu bl.a. er sognediakon ved Sct. Ansgar kirke i Kbhvn., og datteren Brita, født 1951, som 1981 giftede sig med direktør Helge Ljørring. Brita og Helge har et engrosfirma, hvor de sælger diverse fødevarer til storkøkkener og restauranter m.v.

Jordene til Bukkehøjgård, der er på 54 Ha., har nu været forpagtet bort i femten år til en nabo.

Trods slægten har haft Bukkehøjgård i 250 år, er der desværre ingen af den nuværende ejers børn, der har overvejet at føre gården videre.

Frede Bruun, Gl. Dansbjerg ved Sæby fortæller om

Første november som flyttedag

»I gamle dage« i min barndom i 1920'erne og derfor i mine forældres tid som tjenende på gårdene, var 1. november den store flyttedag.

Det var en stor dag for os børn, hvor der skulle skiftes karl eller pige.

Her i Dansbjerg var, det første jeg kan huske 2 karl eller »belse« som det tit kaldtes. En »belskål« var en helt ung 16 - 17 års karl til forskel fra en voksen karl på 19-20 år eller mere.

Af piger var der to, mens vi var mindre. En voksen pige og en barnepige. Senere da vi blev større, var der kun en voksen pige. Skiftet formede sig på den måde for karlenes tilfælde, at tjenesten ophørte til middag den 1. november. Så kom de ind til far og fik den resterende løn og havde dermed udtjent. De begav sig på cykel til den nye plads, for at få overladt et spand heste og en vogn, til at transportere klædeskabet til det nye sted.

Det var et stort øjeblik for en karl at stifte bekendtskab med de nye heste, og de fik altid lov til at strække ud, vise hvad de kunne præstere. Den nye karl på gården ankom så midt eftermiddag, for at låne køretøj til transport af klædeskab.

Den nye piges kommode blev hentet af far eller karlen, og hun ankom med tog eller cykel midt på eftermiddagen. Hvornår de trådte i funktion var nok lidt forskelligt fra sted til sted. Pigerne slap nok ikke for aftensopvasken, og måske heller ikke aftensmalkningen. Og karlene måtte fodre hestene af - det skete kl. halvni-ni. Det var hakkelse og de skulle løsnes og vandes, og der skulle strøes halm til natten. Jeg husker hvordan man som barn ved aftenstid, stod udenfor gården og hørte rummelen af vognene på landevejen, når karlene kørte i plads med de nye heste, og skabet bagpå vognen.

Det var før asfalten blev almindelig, og mens vognene have jernringe på hjulene.

Senere som årene gik og man selv oplevede det at flytte og afstandene tit var lange, Sjælland, Fyn, Langeland og Vestjylland, måtte man pakke skabet i god tid, og sende med med jernbane. Klædeskabet skulle så foruden at være forsvarligt låst, forsynes med et reb midt på, til togpersonalet at holde i, ved aflæsning fra tog til tog eller skib.

Så var det altid spændende om skabet var ankommet, når man selv til fods eller på cykel mødte op sidst på eftermiddagen den 1. november. For det tilfælde at klædeskabet ikke var nået frem til den nye plads til tiden måtte man gardere sig og have arbejdstøj med i en håndkuffert. Jeg husker et par tilfælde for mit vedkommende, hvor afstanden til gården var 4-5 km der måtte tages til fods, med en tung kuffert.

Men det er først nu 50-60 år efter jeg undres og tænker på det. Dengang tog man det som det var, en naturlig ting. Hvad ellers?

I modsætning til de ugiftes flyttedag, med klædeskab eller kommode, - ja eller tjenstedrengens »skrin«, kuffert som var almindeligt møbel for de nykonfirmerede, så var der skiftedagen for de gifte. Det kunne være en våd og trist affære, med hele indboet, de sparsomme møbler og private ejendele, stablet på en fladvogn eller gammel lastbil, der skulle transportere ejendelene til det nye sted, - et lille hus i passende afstand fra gården, med den nye tjeneste.

De gifte medhjælpere var fodermesterfolk eller daglejere på de lidt større gårde med hus eller lejlighed til en gift familie.

For familien med børn kunne det være en fordel med adgang til billige naturalier som en del af lønnen. Og for en del af de gifte medhjælpere var fodermesterpladsen eller pladsen som daglejer tit en overgang til det, man kaldte »foden under eget bord«. Der også kunne være en barsk oplevelse, med slid og fattigdom.

Det er dem Skjoldborg skriver om.

BØGER

Peder Høeg:

Ulsted Kirke

Gårdejer Peder Høeg har skrevet en fornem bog om sin og slægtens sognekirke.

Det er den første samlede skildring af denne store og smukke kirke i Vendsyssel.

Foruden den traditionelle beskrivelse af kirkens bygning og inventar, har Peder Høeg også et værdifuldt afsnit om kirkens ejere, et interessant kapitel om kirkegården og nogle betydningsfulde grav-minder. Præstegården får et kapitel, og endelig med-deles nogle sagn om kirken.

Bogen slutter med en oversigt over præsterne ved Ulsted kirke. Bogen indeholder mange billeder og enkelte tegninger.

De 56 sider er en fornem vejledning til såvel kirken som sognets historie.

Ulsted Kirke.

Bodil Clausen:

Gårde i Haderslev og Tyrstrup Herreder 1531-1753

For Aller, Fjeldstrup, Grarup, Halk, Hjels, Starup, Tyrstrup, Vonsbæk, Øsby og Åstrup sogne har Bodil

Clausen gård for gård opstillet lister over fæstere og ejere i tiden 1531-1753.

Kilde til dette nyttige værk er de mange bevarede jordebøger fra Haderslev len og amt. Det har kostet års arbejde at gå dette vældige materiale igennem.

Bodil Clausens lister er ført op til 1753. Efter dette år er kildematerialet så fyldigt, at de fleste på egen hånd kan fortsætte arbejdet op til vor egen tid. Der er skabt et godt hjælpemiddel for slægtsforskere, alle der interesserer sig for Haderslev og Tyrstrup herreder og landbrugets historie.

Bogen har to værdifulde registre. Et over gårdnavne og et over personnavne.

Bogen er på 420 sider og koster 170 kr. i boghandelen.

Bogen kan også bestilles på Historisk Samfund for Sønderjyllands kontor, Haderslevvej 45, 6200 Åbenrå.

Gammel Estrup 1996

Direktør Henrik Vensild, Dansk Landbrugsmuseum synes, at det var på tide, at der blev udgivet en årbog.

Dansk Landbrugsmuseums venneforening står om udgiver af årbogen. Den tilsendes venneforeningens medlemmer og ellers kan den købes i museumsbutikken og hos boghandlen.

Det positive ved Venneforeningens årbog er, at den også har artikler med om Jysk Herregårdsmuseum, som residerer i slottet. Som bruger af de to museer på Gammel Estrup tænker man på stedet som en helhed og ikke som to selvstændige museer.

Årbogen indeholder 9 artikler. Bl.a. om slottet og gobelinerne i riddersalen. Om landbrugskunst, om medaljer i dansk landbrug, om udviklingen fra lokalt håndværk til maskinindustri og om landbrugsmaskiner i lejetøjsstørrelse.

En artikel, som særlig fangede min interesse var om Gl. Estrups bygninger og de genbrugsmaterialer der findes i dem. Kirker og klostre har leveret mange materialer til herregårdens bygninger.

Gl. Estrup 1996 udkom i sommeren 1997, og vi får glæde os til at se, hvad museernes medarbejdere har af nyt stof til den kommende årbog.

OGN.

Jens og Anna Jensens Fond

udlåner penge til unge landmænds etablering af selvstændigt landbrug, både ved familiehandel og ved køb på det frie marked.

Ansøgninger kan fremsendes løbende og bliver behandlet på halvårlige møder.

Fonden yder også legater til unge landmænd under uddannelse.

Legat er enten på 5.000 kr. eller 10.000 kr. Legaterne skal primært anvendes til studierejser i udlandet.

Ansøgning kan fremsendes hvert år inden udgangen af april måned, og vil blive behandlet i maj/juni måned.

Henvendelse til:

**Carl Martin Christensen,
Kaaregaard, Badstrupvej 39, 5485 Skamby.**

NYT FRA KREDSENE

VEJLE AMT

Den 28. januar kl. 19.30 afholdes fællesmøde med Seniorudvalget i Vejle-Fredericia Landboforening.

Emne: »Herregårde omkring Vejle« ved Johannes Højen.

Sidst i maj indbydes til gårdsbesøg hos Else og Asker Møller Christensen og hos Gitte og Per Grønbæk i Vrå ved Lejrskov.

Sidst i juni eller først i juli en dags besøg til Gammel Estrup ved Auning på Djursland, med Dansk Landbrugsmuseum, Jysk Herregårdsmuseum og Dansk Slægtsgårdsarkiv.

Oluf Føns Knudsen.

FYNSKREDSSEN

Onsdag den 12. november blev der afholdt møde på Dalum Landbrugskole, som var arrangeret af Dansk Slægtsgårdsforening Fyn, og Landbrugsungdommen Fyn. Emnet var: »Fremtidens gårdejere«

Advokat Peter Skjødt, Advokaterne i Det Fynske Landbocenter og gårdejer Carl Martin Christensen, stod som indledere.

Emnet optager og berører mange mennesker, som man også kunne se på det store fremmøde på 120 personer.

Advokat Peter Skjødt belyste på en levende og interessant måde de familiemæssige, økonomiske sociale og skattemæssige forhold omkring generationsskiftet. Derefter gav Carl Martin Christensen sit bud på fremtidens slægtsgårdsejere og kom også ind på udvikling i landbruget.

Dalum Landbrughøjskole var vært ved kaffen, hvorefter det var tid for spørgsmål. Spørgelysten var stor, og det blev til en livlig og god debat.

Der arrangeres teatertur lørdag den 7. februar kl. 16.00 til Odense Teater. »Spillemand på en tagryg«, står der på plakaten. Pris incl. 200 kr. Efter teatertid mødes vi på Jensens Bøfhus, Kongensgade 10. Her serveres en lækker bøf.

Pris. 90 kr. excl. drikkevarer.

Tilmelding (p.t. endnu enkelte billetter) senest 31.12. Til Margit Simonsen Riis Bøgebjerggård, Fåborgvej 91, Gummerrup, 5620 Glamsbjerg Tlf. 64 72 20 24.

Betaling 290 kr. kan sendes på check eller giro 427-4881. Tilmeldingen er gældende, når beløbet er modtaget.

HADERSLEVKREDSSEN

Kredsens årlig generalforsamling afholdes tirsdag den 3. marts i Tørning Kro.

Efter generalforsamlingen fortæller foreningens redaktør om Slægtsgårdsrejsen til Island.

HIMMERLANDSKREDSSEN

Kredsen har afholdt julefrokost på Rebildhus i Rebild. Aftenen indledtes med en dejligt buffet, hvor medlemmerne samtidig kunne lytte til musikken fra 4 harmonikaspillere, der kom fra Nibe harmonikaklub. De bidrog samtidig med et syng-med-arrangement af gode gamle sømandssange. Det var i relation til aftenens fortæller tidligere sømand og højskolelærer Gorm Jensen. Han fortalte interessant om, hvordan han som dreng gerne ville være sømand og alle de oplevelser, der følger med at rejse verden rundt. Det var en hyggelig aften og en god afslutning på dette års arrangementet.

Himmerlandskredsen ønsker alle medlemmer et god jul og et godt nytår,

Bestyrelsen.

A.C. mener...

På Dansk Slægtsgårdsforenings hovedbestyrelsesmøde den 8. oktober i år meddelte landsformand Carl Martin Christensen, at det blev hans sidste periode som landsformand.

Som næstformand vil jeg på det kraftigste appellere til Carl Martin Christensen om at tage sin beslutning op til fornyet overvejelse, idet jeg mener, at Carl Martin Christensen er en samlende skikkelse og en fornem repræsentant for Dansk Slægtsgårdsforenings synspunkter.

A.C. Vinther Hansen.

50 år

Den 14. februar fylder Jens Skytte, »Aldrupgaard« Hvorslev 50 år.

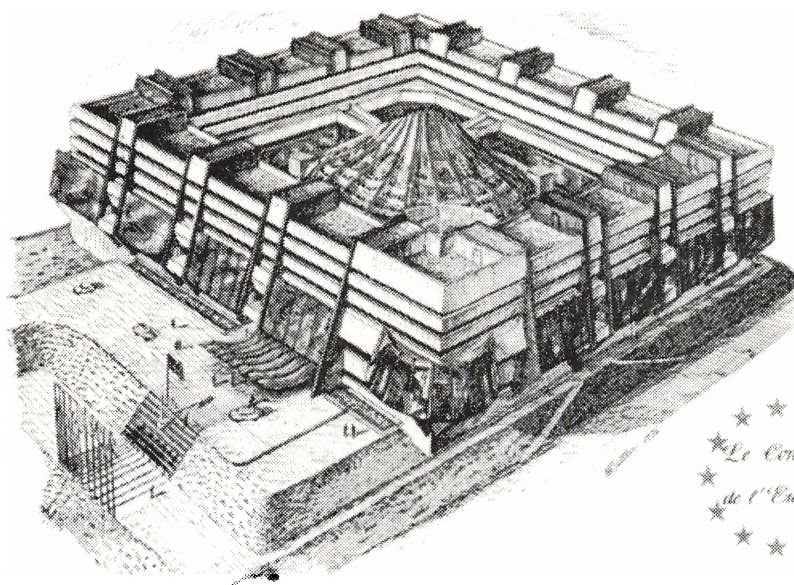
Jens Skytte er formand for Slægtsgårdsforeningens midtjyske kreds, og dermed medlem af hovedbestyrelsen. Gennem årene har Jens Skytte været aktiv i mange foreninger, bl.a. har han været næstformand for Bjerringbro og Omegns Landboforening og formand for Hvorslev Borgerforening. I sidstnævnte sammenhæng har han spillet en væsentlig rolle for bevarelsen af lokalsamfundet ved f.eks. at finde økonomiske grundlag for forsamlingshusets eksistens.

Lokalt har Jens Skytte endvidere følt sig tiltrukket af mere kulturelle aktiviteter, bl.a. er han med i kredsen omkring de kendte Busbjergspil.

»Aldrupgaard« driver Jens Skytte mønsterværdigt med et stor svinehold, hvis gylle udnyttes af Thorsø Miljø- og Biogasanlæg.

Eigil Overby.

Slægtsgårdsrejsen til Bruxelles og Strasbourg

Strasbourg

Studierejse til EU's institutioner med focus på landbrugspolitik fra 29. marts til 3. april 1998.

Pris 2.600 kr. i dobbeltværelse.
Tillæg 1.100 kr. i en-keltværelse.

Rejseleder:
EU-sekretær Niels Kirkegaard, Venstres sekretariat.

PROGRAM (foreløbigt) :

Søndag, den 29. marts :

- 05.00 Afgang med bus fra Hjørring, opsamling sydover ad motorvejen.
- 09.15 Opsamling Fredericia Banegård.
(Tilslutning med tog fra København H 07.00)
Bussen kører via Padborg til Bruxelles med passende pauser undervejs.
- 20.00 Ankomst til Bruxelles. Indlogering på Bedford Hotel*** (Nær Grand Place).

Mandag, den 30. marts :

- 09.00 Møder med embedsmænd fra Kommissionen, Ministerråd, Danmarks faste EU-repræsentation og/eller dansk interesseorganisation i Bruxelles. Sted : Europaparlamentets bygning.
- 13.00 Frokost på restaurant i Bruxelles.
(Inkluderet, ikke drikkevarer.)
- 15.00 Møderne fortsætter.
- 17.00 Hjemkomst til Bedford Hotel.

Tirsdag, den 31. marts:

- 08.30 Afgang fra hotellet. Buskørsel via Luxembourg (frokostpause).
Besøg på landbrugsrelateret museum i Luxembourg eller Lorraineområdet.
- 20.00 Ankomst til Strasbourg.
Indlogering på Hotel Pax (Nær La Petite France).

Onsdag, den 1. april :

- 08.00 Afgang fra Hotellet.
Buskørsel til Europaparlamentet i Strasbourg.
- 08.30 Orientering ved repræsentant fra besøgstjenesten, lokale 102 B.
- 10.00 Møde med Venstres medlemmer af Europaparlamentet.
- 12.00 På Tribunen. Overværelse af debatten i plenarforsamlingen.
- 13.00 Frokost i parlamentets restaurant Salon Bleu (Inkluderet).
- 15.00 Møde med bl.a. generalsekretær Bo Mandrup Jensen, Den liberale Gruppe.
- 17.00 Dagens program i Europaparlamentet slut.
Buskørsel til hotel.

Torsdag, den 2. april:

- 08.30 Afgang fra Hotellet. Vintur i Alsace. Kørsel ad "Route-du-Vin". Besøg på et vinkooperativ i Dambach-la-Ville, med vinsmagning.
- 12.30 Frokost på Restaurant "Au Deux Clefs" (inkluderet, ikke drikkevarer.)
- 14.00 Afgang fra Dambach-la-Ville.
Kørsel op gennem Tyskland.
- 19.00 Ankomst til Langen ved Frankfurt.
Indlogering én nat på Achat Hotel.
- 20.00 Afslutningsmiddag.

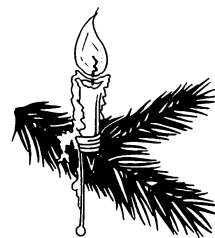
Fredag, den 3. april :

- 08.00 Afrejse fra Hotel. Kørsel via Kassel, Hamborg, Padborg o.s.v.
- 23.00 Forventet ankomst til Hjørring.

Tilmelding og yderligere oplysninger til A. C. Vinther Hansen, Trillbakkegård, Korsbjergvej 3B, Grydsted, 9240 Nibe. Tlf/fax : 98 35 16 03.

Returadresse: Inger M. Hansen, Bjerggårdsvænget 9, 2840 Holte

Glædelig Jul

Når jeg færdes på de danske veje, er det ofte forunderlige ting, der giver stof til eftertanke.

Lad tankstationernes logoer være et eksempel.

Muslingeskallen har meget længe været Shells mærke, men læg mærke til nogle nye skilte. Uno X bruger et stort X. Hydro-Texaco bruger YX.

Muslingeskallen var et pilgrimstegn

Når en pilgrim var vandret til Sct. Jacobs grav i Nordspanien, tog han en muslingeskal med hjem. Skallen blev syet på hatten, dragten eller på tasken.

På de middelalderlige fløjaltertavler ses apostelen Jacob den Ældre oftest i rejsedragt med en muslingeskal i hatten eller i hånden.

Når apostelen Jacob den Ældre i levende live er skildret med sit eget pilgrimsmærke, er det ikke alene fordi han skal være til at kende, ligesom de andre apostle, der også står med deres attributter, men det er også historien om, at Jacob den Ældre i levende live valfartede til sin egen grav.

Pilgrimmen tog på rejse for at søge Gud, eller rettere søge at genoprette sit eget gudsforhold. Men uanset hvorhen pilgrimmen vandrede, så var det også en

Apostlen Andreas.

vandring i hans eget indre, for det han søgte var at forstå sin egen dåb.

X - er et skråkors eller et Andreaskors.

Om apostelen Andreas ved vi, at han var en af de tolv apostle og broder til Peter. Han blev korsfæstet på et skråkors, hvorfor dette kors blev hans mærke. Sct. Andreas blev nationalhelgen for Rusland og Skotland. Den 30. november er det Sct. Andreas Dag, og skotterne fejrer stadig dagen med megen vitalitet.

Y er et såkaldt skulderkors eller gaffelkors. Y er også Sønnens mærke.

Tankstationerne har henholdsvis et og to kristne kors som logoer.

Det er ligesom i den katolske del af Europa, hvor krucifikser og madonnafigurer stadig ses langs vejene.

Uanset om det er bevidst eller ubevidst, så bekræfter logoerne, at vi er i den kristne kulturkreds.

Glædelig jul.

Ole G. Nielsen.

*Jacob den ældre.
Træskulptur
på sidefløjen
i Boeslunde
altertavle,
nu i National-
museet.*